

12. 12. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Někteří soudci dětem ubližují

Z OČÍ DO OČÍ Michaela Jílková zpovídala renomovanou dětskou psycholožku Václavu Masákovou.

Skóre: 0.77

Název zdroje: Mladá fronta Dnes

Datum vydání: 12.12.2007

Nadpis: Někteří soudci dětem ubližují

Strana: 10

Pořadí: 1

Mutace: Celostátní

Rubrika: Rozhovor

Ročník: 18

Číslo: 289

Náklad: 303628

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 12.12.2007 06:54

Identifikace: DCMF20071212020041 cz

Klíčová slova: právo (18x), soudce (7x), žalob (6x), soudci soudí (2x), zákony, soudně, trest, odvolání, rozsudek, Soudcovské, trestá, soudci, zákonem

Z OČÍ DO OČÍ Michaela Jílková zpovídala renomovanou dětskou psycholožku Václavu Masákovou. Proč si děti stále častěji stěžují, že nemají v rodičích oporu? Jak hodnotí případ Terezky, kterou soudce poslal na prázdniny do dětské léčebny?

* Paní doktorko, ministr Nečas připravil maminkám zásadní změnu. Budou se muset rozhodovat do 22. týdne věku dítěte, zda s ním budou doma dva, tři, nebo čtyři roky. Je matka tak krátce po porodu schopna se objektivně rozhodnout?

Matka by měla mít možnost takové rozhodnutí zvrátit. Nikdo dopředu neodhadne, co udělá odchod mámy do práce jak s dítětem, tak s matkou. Navíc v 22. týdnu miminka nespí celou noc, máma je permanentně unavená. Takže se může rozhodovat pod tlakem únavy.

* Jenomže to rozhodnutí je nevratné.

To se mi nelíbí. Jako by stát rodiče trochu vydíral.

* Stát začne finančně motivovat matky k tomu, aby zůstaly doma s dítětem jen dva roky. Měsíčně tak dostanou nejvíce: 11 400 korun. Může se to projevit na budoucí generaci?

Mohla by se z ní stát generace, jako byla ta z padesátých let - citově oploštěná. Matky tehdy dávaly děti houfně do jeslí a ty žily celý den v péči jiných lidí. Přitom děti mají kolem sebe mít někoho, kdo je pro ně základní a zásadní jistota. Protože tak se u dítěte vytváří do budoucna jeho vnitřní jistota.

Děti se nemohou na rodiče spolehnout

* České děti mají velmi špatné vztahy se svými rodiči. Podle studie OSN jsou na tom hůře už jen Američané a Britové. Čím si to vysvětlujete?

Dnešní rodiče objevili po roce 1989 takzvanou svobodu, v které se učí pohybovat a orientovat. A protože jsou sami znejistěni v tradičních hodnotách svých rodičů, tak potřebnou stabilitu neposkytují ani vlastním dětem. Děti to samozřejmě vycítí. Důvěra v to, že můj rodič dělá to nejlepší, co může, klesla. Dnes mé dětské klienty v polovině případů trápí obrovské rodinné problémy, což před deseti lety nebylo.

* V čem rodiče nejvíc selhávají, pokud k nim jejich dítě necítí důvěru?

Děti nevědí, co od rodičů mohou očekávat. Pod vlajkou svobody jako by zmizely mantinely. Děti tím hrozně znejistujeme. Navíc se na děti v řadě případů odmalička kladou větší rozhodovací kompetence, než na jaké jsou zralé.

* V čem třeba?

K nám do poradny přijde žena s chlapcem, kterému bude šest let těsně před nástupem do školy. Zjistíme, že hoch nevnímá písmenka, zkrátka není na školu ještě zralý. Odklad pro něj doporučí i ve školce. Načež maminka řekne - no jo, on se do školy hrozně těší a má už aktovku. A předradí tak nezralé rozhodnutí dítěte před rozhodnutí racionální. Navíc rodič často neposkytne dítěti jistotu, že některé věci jsou zkrátka dané. Zdravá výchova je ta, která vede k řádu, jenž nastaví dítěti i vnitřní řád.

* Co by takový řád měl obsahovat?

Mělo by být jasno: kdy se vstává, snídá, chodí spát. Měly by se zachovávat denní rituály celé rodiny, třeba jednoho společného jídla. Týdenní rituály společných víkendů. Dnes je to tak, že řada ambiciózních rodičů nacpe děti do sportovních oddílů, takže soboty a neděle tráví táta s klukem na fotbalových zápasech a máma s holkou někde na tenise. A ta rodina se zase nesejde.

* Na co si vám děti nejvíc stěžují?

Nejvíce na to, že není na rodiče spoleh. Jeden mládenec mi řekl: Já bych potřeboval, aby táta u mě byl, když ho potřebuji, a ne když on chce. Čili jako by se to obrátilo. Rodiče se dětem věnují ze své potřeby, ale nerespektují a nevnímají potřebu dítěte. A možná ho ani neučí, aby si o to dítě řeklo.

* Takže co přesně dělají rodiče špatně?

Když budeme mluvit o všedním dnu: utahaný rodič přijde domů. Dítě je plné zážitků, chce si povídat. A máma řekne: "Teď na tebe nemám čas, musím jít vařit večeři." Táta řekne: "Ježíš, prosím tě neotravuj. Já si musím přečíst noviny, abych se zklidnil." Netvrdím, že si rodiče musí jít hned povídat, ale měli by říct: "Dobře, za pět minut spolu budeme mluvit." A dítě by mělo mít jistotu, že bude vyslechnuto.

* Zkrátka dítě by mělo mít jistotu, že když mu rodič něco slíbí, tak to také splní.

Ano. Vemte si, kolik rodičů dnes říká: "Když se budeš dobře učit, tak ti koupím kolo, fotbalový míč. Slíbí to a pak řeknou: "Nemám na to čas." Děti se pak na rodiče nemohou spolehnout. Vzniká velká

nedůvěra. A nedůvěra sytí špatný vztah.

* Víte, ale někteří rodiče musí být v práci do večera. A opravdu přijdou domů unaveni. Matka opravdu musí vařit. Jak to udělat, aby člověk všechno stíhal, a přesto byl dobrým rodičem?

Já si myslím, že rodina by měla mít vyhrazený čas společného sdílení. Je jedno, jestli to bude u večeře, nebo po večeři, kdy si všichni sednou a táta si třeba dá pivo. Ale měli by být chvíli spolu a povídat si. A takovéhle chvíle se dá najít vždycky.

* Je na české výchově něco specifického? Protože, když se vrátím k výzkumu OSN, tak se poměry změnilly i v Maďarsku, Polsku, bývalém východním Německu, a přesto vztahy rodičů s dětmi u nich nedopadly tak špatně.

Česká výchova se hodně zmaterializovala. Jako by materiálně vygumovalo lidské rituály, protože ty jsou vlastně daleko náročnější na čas a energii. Dítěti se koupí hračka, řekne se mu čtyřikrát denně: "Mám tě ráda," ale bez emočního podtextu, protože je to místo pozdravu. Jenže dítě se nevezme na klín, nepřečte se mu pohádka, ale pustí se mu v televizi nebo na DVD.

* Profesor katedry psychologie Vladimír Smékal řekl, že nedostatek citu je pro životní pohodu a kvalitu života daleko nebezpečnější než materiální strádání. V čem? Co způsobujeme dítěti, když mu místo povídání koupíme hračku a...

... a řekneme: "Dej nám pokoj." Dítě časem může začít pochybovat: "Mají mě rádi, nebo mě nemají rádi? Co mně tím rodiče říkají?" Dítě se tak naučí zacházet se světem stylem, že když mi někdo chce ukázat, že o mě stojí, tak po něm musím chtít něco materiálního. Navíc to děti naprosto citově zplošťuje ve vnímání druhých lidí ve vztahu k sobě. Vztahy se jakoby technizují. Nepočítá se, že člověk také něco prožívá. A lidé, kteří v dětství citově strádali, mají daleko nižší schopnost navazovat intimní vztahy. Jsou pak nešťastní. Celý život hledají nějaký ideál, který si vysní, ale nemají ho s kým srovnat, protože v dětství intimní vztah s rodiči nezažili.

* Psychiatři se shodují, že přibývá stále více agresivních dětí, které v sobě nemají touhu a snahu pomáhat slabším, ale jen jim ubližovat.

Agresivita u dětí, která vzrůstá, je paradoxně často podmíněna jejich velkou úzkostí a jejich velkou nejistotou. Úzkostný a nejistý člověk v rámci obrany svého slabého ega, slabého sebepojetí, se brání agresivitou. A na těch úzkostech se prvotně podílí vždycky nejistota dítěte v rodinném prostředí.

Střídavá péče je nátlak na děti

* Na každých sto sňatků u nás připadá 67 rozvodů. A někteří soudci začali v poslední době preferovat střídavou péči. Je opravdu pro dítě to nejlepší?

Nedívám se na ni moc dobře. Střídavá péče se může realizovat jenom tehdy, když jsou dospělí schopni se domluvit. A hlavně musí zajistit dítěti jeho stabilní prostředí. Bohužel rodiče a někteří soudci si představují, že dítě může klidně být týden u otce v Horní Dolní a týden u matky v centru Prahy. Léčím jedno dítě, které je těžce zneurotizované, protože dvě a půl hodiny denně jezdí do školy od táty a dvě hodiny od mámy. Protože škola je uprostřed mezi bydlíšti rozvedených rodičů. Chodí do 4. třídy, tak si dovedete představit tu fyzickou únavu. A to nemluvím o únavě emoční. Správné by bylo, kdyby dítě celou dobu žilo v jednom bytě a ať si ten kufr každý týden balí jednou otec, jednou matka. Možná by v tu chvíli pochopili, jak je tomu dítěti.

* Ale třeba prezident Soudcovské unie Jaromír Jirsa o střídavé péči řekl: "Obecně lze konstatovat, že je-li situace standardní, oba rodiče jsou kvalitní a standardní jsou i vztahy mezi nimi, měl by každý z nich mít právo stýkat se se svými dětmi ve stejném rozsahu jako jeho bývalý partner."

K tomu se vyjádřím možná trochu kriticky. Jsou to krásná slova, ale mluví o právech rodičů. A kde je právo dítěte na klidný a stabilní život? U střídavé péče jde o nátlak na dítě, které se musí podřídit jakýmsi potřebám dospělých.

* Myslíte, že pro některé soudce je opravdu hlavní "zájem dítěte", tak jak je k tomu zavazuje mezinárodní Úmluva o právech dítěte? Nebo to v některých případech začalo sklouzávat k tomu, že je důležitější právo rodičů? Vezměte si případ Terezky, která strávila celé prázdniny v Olivově léčebně, kam ji umístil soudce, protože se odmítá stýkat s otcem.

Soudce určitě Terezce nepomohl k tomu, aby se naučila lásce ke svému otci. Paradoxně ji mohl znejistit i ve vztahu k matce, která ji před léčebnou nedokázala ochránit. V tomto případě jde o to, že se musí domluvit rodiče. Ale pokud nejsou schopni se domluvit, tak by se nemělo stávat obětí dítě. A někteří soudci na tohle nemyslí.

Soudce pomohl Terezce jen k nejistotě a nedůvěře

* Terezčina psycholožka Alena Uváčiková uvedla, že je přesvědčena, že soudce Sládek systematicky Terezku týrá. O tom je přesvědčeno více psychologů. Jak je možné, že soudce nedá na názor odborníků, že dítěti ubližuje?

Protože odborníci nejsou zákonem určení vykonavatelé, kdežto soudce ano. Na tu Terezu je tisíce odborných posudků a dělají se nové a nové. Proč? Když se dělají nové a nové posudky, tak je vidět, že tam není něco v pořádku.

* Vy myslíte, že soudce hledá záminku proti matce?

Já myslím, že ten soudce je také pod tlakem neustálých stížností, žalob, odvolání. On už si prostě vezme jenom papíry, jako když čtete román. Někdy pod románovým příběhem skutečné lidi vidíte, někdy ne. Soudce případ vezme jako matematickou hádanku a výsledek toho je: oba rodiče mají právo na své dítě, tečka. A udělá to bez ohledu na vlastní prožívání dítěte. A to není dobře.

* Ale když tohle není dobře, tak je pak dobře, že takto někteří soudci soudí? Přece rozhodují o dětech. Nerozhodují o přestěhování skříně?

Někteří to na úrovni skříně často mají. Nerada bych je házela do jednoho pytle. Ale řada z nich si řekne: Tady je rodinné právo, právo dítěte, rodiče a jakoby se těmi zákony zaštití. Jenomže ona by to měla být i věc etiky a svědomí. Ale ví bůh, jak to měl soudce, který sám tohle rozhoduje, se vztahem k rodičům. Jestli si dokáže promítnout realitu, jakou svým rozhodnutím pro dítě nachystá.

* Soudce Sládek teď nově upozornil matku Terezky, že její dceru opět může umístit do neutrálního prostředí. Řekl: "Pokud matce na Tereze skutečně záleží, má možnost pobyt odvrátit. Ať zapracuje na sobě a naučí Terezku alespoň základní slušnost k tatínkovi." Jak se na takový soudně-výchovný proces díváte z vašeho hlediska?

Tak to je zase výchova maminky. A co je to základní slušnost? Má toho tatínka pozdravit? Anebo mu má slušně říct: "Tati, já s tebou dneska nepůjdu." Já se v tomhle těžko orientuji, ale určitě je to trest pro tu mámu.

* Jak hodnotíte soudce, který trestá matku přes její dítě? Velká část veřejnosti je jeho rozhodnutím skutečně pobouřena a ještě se k tomu všichni cítí takoví bezmocní.

Je to bezmoc. Protože ten soudce má talár, je nezávislý, takže vynáší nezávislý rozsudek. Bez ohledu na to, že z mého pohledu je to špatný rozsudek, tak on na to právo má. Je to věc jeho svědomí, jestli to unese, nebo neunese.

* A co takovému systému říkáte?

Nelíbí se mi. Protože když se opakují případy, v nichž jsou rodiče skutečně bezmocní vůči státu nebo soudci, tak je to špatně. Protože soudce a stát by měli dětem spíš pomáhat, nežli jim komplikovat život.

* A pomohl soudce Sládek Terezce aspoň v něčem?

Pomohl jí k velké nejistotě a k nedůvěře ve svět. Pomohl jí k tomu, že ona se bude bát navazovat nějaké úzké vztahy a vazby. On jí potvrdil, že okolní svět jí nepomáhá, že ten svět ji nutí do něčeho, co ona nechce. A že je svět pro ni ohrožující.

* Myslíte, že takového soudce zajímá, že dítěti zkomplikoval život?

Asi ne, protože kdyby ho to zajímalo, tak takové rozhodnutí nevyřkne.

* Od několika žen-matek jsem slyšela názor, že na základě případu Terezy pochopily, že neporodily dítě sobě a manželovi, ale státu.

Ano. Já mít malé děti a být v podobné situaci, tak se budu bát taky. Někteří čeští soudci více preferují zájmy rodičů než zájmy dětí. A tím zájmem dítěte se přitom jen zaštiťují. Prvořadý pro jejich rozhodnutí je však zájem dospělého rodiče.

* Tím by však porušovali mezinárodní Úmluvu o právech dítěte, podle které musí být jakékoliv jednání ohledně dítěte činěno v jeho nejlepším zájmu.

Ano. Někteří porušují. Tak bych to viděla.

Někteří čeští soudci více preferují zájmy rodičů než zájmy dětí. A tím porušují mezinárodní Úmluvu o právech dítěte.

Foto popis: DĚTI SI STĚŽUJÍ NA RODIČE. "Rodiče si nejsou jistí v tradičních hodnotách, potřebnou jistotu neposkytují ani vlastním dětem. A ty to samozřejmě vycítí. Děti nevědí, co mohou od rodičů očekávat," říká psychologka Václava Masáková.

Foto Autor - Foto - MAFA - DAVID NEFF

Zpracovatel: [Anopress IT a.s.](#)

